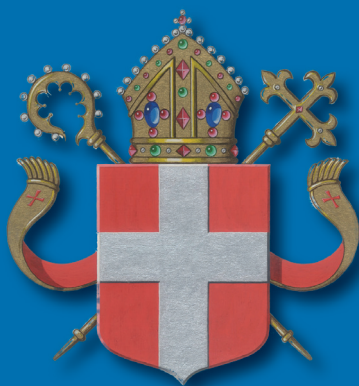

Jaarverslag

van het

Aartsbisdom Utrecht

2021

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Personeel en pastorale organisatie	4
2. Caritas en diaconie	6
3. Liturgie en kerkelijk jaar	8
4. Oecumene	9
5. Kerk en Jodendom	10
6. Huwelijks- en Gezinspastoraat	11
7. Jeugd/Jongeren en Catechese	12
8. Roepingenraad	14
9. Ariënsinstituut	15
10. Voortgezette vorming	17
11. Ariënskring	18
12. Opleiding tot catecheet	18
13. Opleiding tot diaconaal assistent	19
14. Opleiding tot permanent diaken	19
15. Bedevaarten	19
16. Memorabele gebeurtenissen	21
Ten slotte	31

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van het Aartsbisdom Utrecht over het jaar 2021, dat de bisdomstaf van het Aartsbisdom Utrecht u bij dezen aanbiedt. Opnieuw een weliswaar uitgebreid, maar toch nog altijd onvolledig overzicht van pastorale en bestuurlijke ontwikkelingen op het niveau van ons aartsbisdom, de vicariaten, de parochies en hun plaatselijke geloofsgemeenschappen alsook een terugblik op talrijke momenten waarop we ons geloof in de gekruisigde en verrezen Heer mochten vieren. Ondanks de beperkingen die samenhangen met de coronaviruspandemie werd ook in 2021 op de terreinen liturgie, diaconie, catechese en kerkopbouw door velen met hart en ziel toekomstgericht verder gewerkt middels de drieslag van kerntaken, nabijheid en innovatief pastoraat. Dit dankzij de gelovige inzet en betrokkenheid van vele gelovigen, de priesters, de diakens en de pastoraal werk(st)ers, waarvoor de bisdomstaf hen bij dezen opnieuw van harte dankzegt.

Het jaar 2021 zal niet alleen de kerkelijke geschiedenisboeken ingaan als het tweede jaar van de coronaviruspandemie, dat ook op het kerkelijk leven in het Aartsbisdom Utrecht een grote invloed had, maar ook als het jaar waarin paus Franciscus een in historisch opzicht nieuw en bijzonder initiatief nam, namelijk tot het houden van een synode waaraan alle katholieken over de hele wereld en ook anderen kunnen deelnemen. Op 7 september ontvingen de bisdommen wereldwijd namelijk de documenten ter voorbereiding op de Bisschoppensynode 'Voor een synodale Kerk: communio, participatio, missio', die in oktober 2023 te Rome zal plaatsvinden. Eerder al werd bekendgemaakt dat het voorbereidingsproces op

deze Bisschoppensynode in drie fases zal verlopen: eerst in de afzonderlijke bisdommen, vervolgens een synodale ontmoeting op continentaal niveau en ten slotte de vergadering van bisschoppen uit de hele wereld in Rome (de Bisschoppensynode). Op 9 en 10 oktober heeft paus Franciscus in Rome de voorbereiding van de Bisschoppensynode geopend. De diocesane fase van het synodale proces begon op 17 oktober met een Eucharistieviering in de Onze Lieve Vrouwekerk te Apeldoorn en loopt tot 1 april 2022. In de laatste maanden van 2021 werden de voorbereidingen getroffen om de parochies, diocesane gremia alsmede diverse groepen gelovigen in het aartsbisdom te betrekken bij de diocesane voorbereiding van de Bisschoppensynode in 2023.

1. Personeel en pastorale organisatie

Personeel

Als gevolg van de natuurlijke uitstroom en de verminderde financiële mogelijkheden van bijna alle parochies is ook in

Overzichtkaartje van kerken in het Aartsbisdom Utrecht (stand medio december 2021)

2021 de personele bezetting van diverse pastorale teams kleiner geworden. De kernvraag is en blijft hoe onder deze omstandigheden de verkondiging van ons geloof, de viering van de liturgie, de bediening van de sacramenten, de bevordering van de catechese, de uitvoering van de diaconie en het persoonlijk pastoraat ook in de toekomst gewaarborgd kunnen blijven en welk beleid daarvoor op diocesaan en parochieel niveau nodig is.

Omwille van de toekomst van het parochiepastoraat blijft het noodzakelijk om in ons aartsbisdom roepingen tot het priesterschap en het permanente diaconaat te onderkennen en te bevorderen.

Voorts blijft het aartsbisdom ernaar streven onbezoldigde gekwalificeerde vrijwilligers op te leiden die na afronding van hun opleiding en vorming met een zending van de aartsbisschop het parochiepastoraat kunnen ondersteunen en versterken door het verzorgen van catechese en het opzetten en begeleiden van diaconale projecten. Gelukkig kunnen we elk jaar weer nieuwe kandidaten verwelkomen voor de opleidingen tot catecheet en diaconaal assistent. Het is reden tot grote dankbaarheid dat we mogen zien dat de cursisten met groot enthousiasme hun opleiding volgen en goed toegerust hun taken in de parochie vervullen. Het is en blijft ook de verantwoordelijkheid van de pastoors, diakens en pastorale werk(st)ers om in hun parochies te zoeken naar mogelijke kandidaten voor de genoemde opleidingen met het oog op het pastoraat in de toekomst.

Pastorale organisatie

Vanuit het oogpunt van de pastorale organisatie van het aartsbisdom is het vermeldenswaard dat met ingang van 1 januari 2021 de parochies St. Paulus en St. Ludger werden samengevoegd tot de nieuwe parochie HH. Paulus en Ludger. Eveneens met ingang van 1 januari 2021 werden de parochies HH. Franciscus en Clara en Emmaüs samengevoegd tot een nieuwe parochie met de naam St. Franciscus. In de stad Utrecht werd in 2021 de samenvoeging

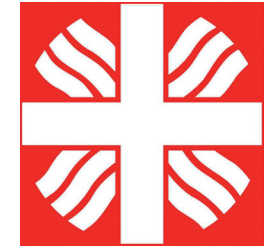
van de parochies Salvator, St. Martinus en St. Ludgerus tot de nieuwe St. Martinusparochie een feit. Parallel daaraan werden in de stad Utrecht de parochiële caritasinstellingen Salvator, St. Martinus en St. Ludgerus samengevoegd en werd aldus in het territorium van de St. Martinusparochie te Utrecht één nieuwe parochiële caritasinstelling opgericht met de naam St. Martinus. In alle gevallen waren deze samenvoegingen de uitkomst van een bestuurlijk proces dat zich in de voorafgaande jaren had voltrokken en waarin door alle betrokkenen (parochiebesturen, besturen van parochiële caritasinstellingen (PCI'en), locatieraden, betrokken parochianen) erkend werd dat het om meerdere redenen bestuurlijk en pastoraal gezien niet alleen opportuun, maar ook noodzakelijk was om de genoemde parochies en PCI'en samen te voegen tot nieuwe entiteiten. Deze fusies vonden plaats op initiatief van de betrokken parochiebesturen en PCI-besturen.

In 2021 is de kleine staf van het aartsbisdom (waarvan deel uitmaken de aartsbisschop, de beide hulpbisschoppen en de econoom) in aanwezigheid van de betreffende regiovicaris voortgegaan, voor zover de pandemie dat toeliet, met de parochievisitaties, die in alle parochies zullen plaatsvinden. Begonnen wordt met een gesprek met priesters, diakens en pastorale werk(st)ers van de desbetreffende parochie(s). Na afloop hiervan wordt gezamenlijk de vespers gebeden en een broodmaaltijd genuttigd. Vervolgens vindt een gesprek plaats met het parochiebestuur / de parochiebesturen. Door deze parochievisitaties krijgt de bisdomstaf concreet zicht op de situatie waarin de parochies zich bevinden en de uitdagingen waarvoor de priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, vrijwilligers en parochiebesturen zich gesteld zien.

2. Caritas en diaconie

Diaconie en caritas zijn wezenlijk in het leven van de Rooms-Katholieke Kerk. Het woord 'diaconie' komt van het Griekse woord 'diakonia', dat dienst betekent. Caritas betekent liefde. De Kerk ziet caritas en diaconie, de zorg voor de naaste(n), als één van haar belangrijkste taken. In caritas en diaconie

maakt de Kerk concreet werk van een meer rechtvaardige en liefdevolle wereld.

Lokaal gebeurde dat ook in 2021 in parochies en geloofsgemeenschappen in het aartsbisdom. In de parochies wordt de diaconie uitgevoerd door de priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers en vrijwilligers, waarvan er een aantal als diaconaal assistent werkzaam is. De PCI'en ondersteunen dit werk. Daarnaast verlenen de lokale caritaswerkgroepen noodhulp aan degenen die daarom vragen. Er worden ook lokale en regionale projecten gesteund die de armen ten goede komen.

Diaconie en caritas blijven onverminderd noodzakelijk in de leniging van nood in armoede, opvang van vluchtelingen en zorg en aandacht voor mensen in de plaatselijke geloofsgemeenschappen die onder eenzaamheid gebukt gaan. Het is een belangrijke opdracht voor de parochies en PCI'en om de naastenliefde waartoe Christus ons oproept, in praktijk te brengen en duidelijk gestalte te geven. Veel parochianen zetten zich in om de ander nabij te zijn en zodoende zorgen te verlichten. De bisdomstaf is hen daar zeer dankbaar voor.

Voor de eerste helft van 2021 vertoonde de praktijk van de PCI'en gelijkenis met het beeld zoals dit is geschetst in het jaarverslag van het Aartsbisdom Utrecht over het jaar 2020. Gelukkig werd het dankzij de vaccinatiecampagnes in de tweede helft van 2021 mogelijk om weer meer diaconale activiteiten te ontplooien. PCI-besturen en werkgroepen konden weer vaker bij elkaar komen. Pastorale bezoekgroepen en vrijwilligers in inloophuizen namen met de nodige voorzichtigheid hun werkzaamheden weer op. Voedselbanken bleven een steun en toeverlaat voor een (helaas) groeiende groep mensen. Impressies van diaconale activiteiten in het Aartsbisdom Utrecht in tijden van corona waren en zijn te vinden in de Diaconale Nieuwsbrief, die vier keer per jaar wordt toegestuurd aan de

abonnees en tevens wordt gepubliceerd op de website van het Aartsbisdom Utrecht (zie www.aartsbisdom.nl/diaconale-nieuwsbrief, ook om aan te melden voor een abonnement). Ook in het bisdomblad *Op Tocht* werd regelmatig aandacht besteed aan de pandemie en de gevolgen voor de samenleving, voor de parochies en de PCI'en. Vanuit het Aartsbisdom Utrecht kregen ook in 2021 PCI'en ondersteuning waar het ging om begrotingen, jaarrekeningen en machtigingsaanvragen voor alles wat de normale bedrijfsvoering te boven ging, alsmede voor het aanvragen van (her)benoeming of ontslag van bestuursleden van PCI'en.

3. Liturgie en kerkelijk jaar

Ook 2021 was voor het liturgisch leven in de parochies een jaar waarin de coronabeperkende maatregelen zich zwaar deden gelden. Op de komende en gaande golven van de pandemie werden de coronaprotocolen voor de viering van de liturgie door de Bisschoppenconferentie op- en afgeschaald. De bisdomstaf is de priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers en de vele vrijwilligers zeer erkentelijk die er met grote deskundigheid en inzet aan hebben bijgedragen dat in de parochies de liturgie op een waardige en veilige wijze gevierd kon blijven worden.

Kardinaal Eijk en de beide hulpbisschoppen waren veelvuldig in de parochies van het aartsbisdom voor de viering van de Eucharistie. Veel vormselvieringen moesten daarentegen vanwege de pandemie worden uitgesteld of konden met slechts maximaal dertig gelovigen doorgang vinden. Hierdoor zijn er in een aantal parochies meer vormselvieringen gehouden dan aanvankelijk gepland, veelal met kortere gebedsdiensten achter elkaar op de vrijdag- of zaterdagavond. De Chrismamis op 31 maart te Apeldoorn kon vanwege de pandemie slechts in zeer beperkte kring gevierd worden.

4. Oecumene

Algemeen

Als gevolg van de pandemie ging een aantal oecumenische bijeenkomsten niet door, werden uitgesteld of was het aantal aanwezigen tot een kleine groep beperkt in verband met de beschikbare ruimte. Op 2 december was de bisschoppelijk gedelegeerde voor de oecumene pastoor M. Los op uitnodiging van de bisdomstaf aanwezig in het bisschopshuis voor een gesprek in het kader van het synodale proces.

Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord

De gedelegeerden van de Nederlandse bisschoppen voor de oecumene maken deel uit van het hoofdbestuur van deze vereniging. Ze komen ongeveer 5 maal per jaar bijeen. Vanwege de pandemie werden bijna alle vergaderingen online gehouden, behalve de jaarvergadering die op 17 november in de H. Jozefkerk in Oss plaatsvond. De gedelegeerden brachten onder andere de Zondag voor de Oosterse Kerken en Willibrordzondag onder de aandacht van de parochies in hun bisdom.

FUGO-beraad

Het FUGO-beraad is het overleg in het Aartsbisdom Utrecht van de Rooms-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk in Nederland, de Hersteld Hervormde Kerk, de Oud-Katholieke Kerk, de Koptisch-Orthodoxe Kerk, de Syrisch-Orthodoxe Kerk en het Leger des Heils, in de provincies Flevoland, Utrecht, Gelderland en Overijssel.

Het is geen beleidsorgaan, maar een plek waar informatie over ontwikkelingen in de deelnemende kerken wordt uitgewisseld en waar zorgen en vreugdes worden gedeeld. Zo ontmoeten de afgevaardigden elkaar als christenen ondanks de institutionele en inhoudelijke verschillen die er bestaan tussen de kerken die zij vertegenwoordigen. Door deze sfeer kunnen ook onderlinge misverstanden uit de weg worden geruimd of voorkomen en inspireren de deelnemers elkaar.

In 2021 kwam het FUGO-beraad viermaal bijeen (waarvan tweemaal digitaal). Een belangrijk onderwerp was hoe de verschillende kerken omgingen met de coronamaatregelen en welke gevolgen deze hadden, bijvoorbeeld de snelle opkomst van onlinestreaming van vieringen. Pastoor Los informeerde de deelnemers over het synodale proces in de Rooms-Katholieke Kerk. Twee keer werd het thema 'tucht' besproken op verzoek van de vertegenwoordiger van de Hersteld Hervormde Kerk en van de Koptisch-Orthodoxe Kerk. Interessant was dat sommige leden bij het woord tucht in de eerste plaats denken aan het lijden dat een gelovige treft als een beproeving. Aan rooms-katholieke zijde werd bij tucht vooral gedacht aan de kerkelijke procedures en gedragscodes die zowel internationaal als op diocesaan niveau de afgelopen jaren zijn vastgesteld om allerlei vormen van grensoverschrijdend gedrag te voorkomen.

5. Kerk en Jodendom

Helaas kon het geplande bezoek van kardinaal Eijk, mgr. Woorts en de andere leden van de diocesane werkgroep Kerk en Jodendom van het aartsbisdom aan de Liberaal Joodse Gemeente te Utrecht niet doorgaan. Vanwege de

jaarlijkse Dag van het Jodendom (17 januari) zouden zij een sjabbatdienst bijwonen. Dit bezoek is tot nader order uitgesteld. Op 27 januari ontvingen kardinaal Eijk en mgr. Woorts de ambassadeur van Israël Z.E.

Naor Gilon in het bisschopshuis. Gesproken werd o.a. over het verloop van de aanvraag in Jeruzalem van de Yad Vashem-onderscheiding voor kardinaal de Jong.

6. Huwelijks- en Gezinspastoraat

In het afgelopen jaar is mevrouw Elise Bangma-Mertens, projectmedewerkster huwelijk en gezin van het aartsbisdom, op bezoek geweest bij alle pastorale teams in het aartsbisdom om kennis te maken. Ze heeft gesproken over het huwelijks- en gezinspastoraat in de parochies om zo te zien wat er allemaal gebeurt in het aartsbisdom. Zo heeft ze gehoord wat goed loopt en waar mogelijk ondersteuning wenselijk is. Ook heeft ze in die gesprekken de cursus Huwelijksvoorbereiding besproken die door bisschoppelijk vicaris Cornelissen voor Huwelijks- en gezinspastoraat en mevrouw Bangma momenteel ontwikkeld wordt. Deze cursus van 5 avonden is nagenoeg klaar om uitgerold te worden en hopelijk kan er snel met een eerste pilot gestart worden. Uiteindelijk is het idee om deze cursus in ongeveer 5 regio's binnen het aartsbisdom aan te bieden aan aanstaande echtparen uit verschillende parochies.

Ook is er elke 10 weken een digitaal nationaal overleg met de medewerk(st)ers huwelijks- en gezinspastoraat van alle bisdommen geweest. Deze bijeenkomsten zijn zeer nuttig om ervaringen uit te wisselen en elkaar te helpen met het

uitwerken van (nieuwe) ideeën en het organiseren van activiteiten. Vanwege de pandemie en de daarmee gepaarde gaande beperkingen is het helaas nog niet mogelijk geweest om iets te organiseren, maar er is zeker wel vooruitgang geboekt in het voorbereiden daarvan.

7. Jeugd/Jongeren en Catechese

Jongerenpastoraat

Ook in 2021 moest het jongerenpastoraat zijn activiteiten beperken of aanpassen als gevolg van de beperkingen opgelegd door de coronamaatregelen. Daarom werd opnieuw veel gebruik gemaakt van de beschikbare digitale kanalen, in het besef dat het voor jongeren heel belangrijk is – juist tijdens de pandemie – om met elkaar in contact te blijven. Een geloofsinhoudelijk programma werd aangeboden, waarin ook ontspanning een plek had. Zo werd op 7 februari een online bingo gehouden. De gewonnen prijzen werden later persoonlijk afgegeven door het team van Jong Aartsbisdom (kortweg het JA-team). Op weg naar Pasen werd op 27 maart een online lezing verzorgd over de viering van het Paastriduüm door rector Kuipers van het Ariënsinstituut. Zo snel als het verantwoord mogelijk was, werden er weer fysieke bijeenkomsten georganiseerd, bij voorkeur in de buitenlucht. Op 15 mei was er een wandeling rond de Mariakapel in Borne met uitleg over de historie van de Mariadevotie, geloofsgesprek en gebed. Op diezelfde dag hield bisschoppelijk vicaris Pauw voor Jeugd/Jongeren en Catechese een online lezing voor een groep studenten uit Nijmegen rond het thema 'Vrije wil'. Op 4 juli was er een barbecue in de tuin van de aartsbisschop. Ook de zomerkampen konden doorgang vinden. In de week van 31 juli t/m 6 augustus werd in Haarle het Kinderkamp 'Vrienden voor het leven' en het Tienerkamp 'Heroes only' gehouden, beide met ruim 30 deelnemers, de maximale aantallen voor de locaties de Veltmaat en de Delle van Kampeerboerderij De Heidebloem. Zowel binnen als buiten de kampeerboerderij gingen de kinderen en tieners met deze thema's aan de slag. Na de zomer werd op 2 oktober in 's-Heerenberg gestart

met een ontmoeting en het kijken naar een actuele film over Lourdes en de ervaringen van diverse pelgrims aldaar. Nadien was er daarover een gesprek. In november 2020 maakte paus Franciscus bekend dat de jaarlijkse Wereldjongerendag vanaf 2021 niet meer op Palmzondag wordt gevierd maar op het Hoogfeest van Christus, Koning van het Heelal. Op dit hoogfeest (dat in 2021 op 21 november werd gevierd), werd daarom in Ede een diocesane jongerendag gehouden met het oog op de komende Wereldjongerendagen te Lissabon in juli-augustus 2023. Het jongerenkoor St. Antonius werkte in de St. Antonius van Paduakerk mee aan de Eucharistieviering met als celebrant mgr. Hoogenboom, met assistentie van

de pasgewijde diaken Erik Rozeman. Laatstgenoemde gaf 's middags een inleiding over de boodschap van paus Franciscus voor deze dag en het thema roeping. Mgr. Hoogenboom vertelde over de Bisschoppensynode die in 2023 zal worden gehouden en de daaraan voorafgaande diocesane voorbereidingsfase rond het thema 'Voor een synodale Kerk: communio, participatio, missio'. De dag werd besloten met aanbidding en biechtgelegenheid en aansluitend een gezellige maaltijd. Vanwege de pandemie zag het JA-team zich genooddaakt om het op 18 december geplande Kerstgala, voor het tweede jaar op rij, te annuleren. In plaats daarvan maakten de leden van het JA-team een filmpje met als thema: 'Bij Kerstmis denk ik aan...' Het werd op 23 december verspreid via de sociale media kanalen van het JA-team.

Op deze wijze werden verschillende belangrijke kerkelijke feestdagen en bezinningsperioden onder de aandacht van jongeren gebracht met diverse posts en filmpjes ter inspiratie en bemoediging, zelf gemaakt of landelijk aangeboden. Onder deze laatste categorie vallen met name de verschillende webinars en inspiratieavonden van Jong Katholiek met diverse thema's en onderwerpen, zoals: hoe overleef je als christen?; je relatie met Jezus vormgeven; mentorschap in het jongerenpastoraat.

In september/oktober zag onze jongerenwerker, Sarah Mijhad, zich door ziekte genoodzaakt haar werk tijdelijk neer te leggen, al bleef zij praktische ondersteuning bieden op de achtergrond, met name op het gebied van communicatie en sociale media. Het JA-team heeft dit goed opgevangen en heeft grote creativiteit aan de dag gelegd om onder de wisselende, vaak moeilijke omstandigheden toch een aantrekkelijk programma te realiseren. De bisdomstaf is het JA-team daar zeer dankbaar voor.

Catechese

Samen met het katholiek Alfacentrum werd ondersteuning geboden aan parochies die met de Alfacursus aan de slag willen gaan. Mgr. Woorts verzorgde in diverse parochies binnen en buiten het aartsbisdom presentaties over thema's uit de christelijke kunst en iconografie en hij leidde in de Advent in het Koptisch-Orthodoxe klooster te Lievelede een bezinningsdag voor Maristen en leken-Maristen.

8. Roepingenraad

De Roepingenraad van het Aartsbisdom Utrecht heeft als opdracht in het aartsbisdom aandacht te vragen voor de roeping tot het priesterschap, het permanent diaconaat en het religieuze leven én het gebed daarvoor te bevorderen en te ondersteunen. Dat is in de huidige seculiere cultuur zonder meer een uitdaging. Het is niet alleen belangrijk om jonge mensen de aantrekkelijkheid van een leven in dienst van het Evangelie voor te houden. Minstens even belangrijk is het om in parochies en geloofsgemeenschappen een klimaat

te helpen creëren waarin het nadenken over roeping meer vanzelfsprekend wordt.

Het gebed om roepingen is van het grootste belang. De diocesane gebedskring voor roepingen heeft ongeveer 600 leden. Al deze mensen hebben toegezegd in hun gemeenschappelijk of persoonlijk gebed te bidden voor roepingen tot het priesterschap, het permanent diaconaat en het religieuze leven. De Roepingenraad probeert steeds opnieuw leden te werven voor deze gebedskring. Ook is in de aanloop naar Roepingenzondag (25 april) materiaal verspreid onder de parochies en de leden van de gebedskring om aandacht te vragen voor roepingen.

In verband met de beperkingen die verband hielden met de pandemie was het helaas niet mogelijk om een ontmoetingsdag te organiseren. Wel vond van 7 tot en met 13 november voor de derde keer de Nationale Roepingenweek plaats in samenwerking met de overige Nederlandse bisdommen en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR).

9. Ariënsinstituut

Eind augustus 2021 begon het achtste studiejaar waarin het Ariënsinstituut als eigen priesteropleiding van het Aartsbisdom Utrecht functioneerde. Voor de academische vorming

van de seminaristen werd opnieuw tot grote tevredenheid samengewerkt met de Tilburg School of Catholic Theology (TST).

Bij de start van het collegejaar telde het Aartsbisdom Utrecht drie seminaristen. Twee van hen wonen op het Ariënsinstituut. Eén werd in september benoemd in de parochie en ontving in november de diakenwijding op weg naar het priesterschap.

Het jaar 2021 werd natuurlijk ook op het Ariënsinstituut gekenmerkt door de verregaande beperkingen in verband met de bestrijding van het coronavirus. Tijdens de sluiting van het hoger onderwijs werden ook de colleges van de TST online gegeven, werden alle afspraken buitenshuis afgezegd en kon het Ariënsinstituut nauwelijks of geen gasten ontvangen. Helaas kon de retraite in de Veertigdagentijd niet op de geplande locatie doorgaan, namelijk de Benedictijner Abdij Sint Willibrord (ook wel 'de Slangenborg' genoemd) bij Doetinchem. Gelukkig was pater Te Velde O.S.B. beschikbaar om de retraite in het Ariënsinstituut te geven.

In 2021 werd opnieuw een aanvullend programma aangeboden van liturgische, spirituele en muzikale onderdelen aan de seminaristen. Deze bijeenkomsten werden soms ook bijgewoond door studenten van de TST en Fontys Hogeschool Theologie Levensbeschouwing (FHTL) die zich willen oriënteren op het priesterschap.

Op 13 november werd seminarist Erik Rozeman in de St. Catharinakathedraal door kardinaal Eijk tot transeunt diaken gewijd. Gelukkigergewijs vond deze plechtigheid plaats vlak voor de aanscherping van de coronamaatregelen, die korte tijd later noodzakelijk bleek, zodat de diakenwijding en de aansluitende receptie gewoon konden doorgaan.

Vermeldenswaard is ook dat rector Kuipers van het Ariënsinstituut op 1 juli tevens werd benoemd tot rector van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk te Hoeven in het bisdom Breda. Al vanaf de oprichting in 1983 verwelkomt Bovendonk als ambtsopleiding voor late roepingen studenten van andere bisdommen uit Nederland en Vlaanderen. Het is

Diakenwijding Erik Rozeman

een opleiding voor mannen die vanuit hun beroep priester of permanent diaken willen worden en die daarom in deeltijd wordt aangeboden.

10. Voortgezette vorming

Gedurende de eerste vijf jaren na hun wijding komen priesters regelmatig bij elkaar voor ontmoeting en voortgezette vorming. Deze bestaat voornamelijk uit intervisie naar aanleiding van een ingebrachte casus. Meestal wordt ook een bepaald thema behandeld. Ook in 2021 kwamen de jonggewijden 5 keer bij elkaar. Aan de orde kwamen onder andere: de competenties van de pastoor, de pastoor in het kerkelijk recht, bestuur en pastoraat in een fusieparochie, het leren stellen van prioriteiten en het hanteren van verwachtingen. In het najaar bezocht pater dr. Joop Smit O.S.A. de cura's van de drie vicariaten van het aartsbisdom om een inleiding te verzorgen over het Evangelie volgens Lucas vanwege het aanstaande kerkelijk jaar C.

11. Ariënskring

Priesters die met een benoeming en zending van de aartsbisschop van Utrecht pastoraal werkzaam zijn, komen in het kader van de Ariënskring af en toe bij elkaar voor studie en ontmoeting. Op maandag 6 september 2021 was de Ariënskring te gast in Utrecht. Na de viering van de Eucharistie in de St. Rafaëlkerk in Overvecht en een lunch in de parochiezaal, werden de deelnemers ontvangen in Museum Catharijneconvent voor een bezoek aan de expositie over de heilige Maria Magdalena. De ontmoetingsdag werd besloten met de vespers in de St. Catharinakathedraal en een gezamenlijk diner.

12. Opleiding tot catecheet

Bij de afronding van het studiejaar 2020-2021 kon aan 4 studenten een getuigschrift worden uitgereikt, waarmee zij in aanmerking komen voor een zending als catecheet door de aartsbisschop van Utrecht. Bij de start van het nieuwe cursusjaar mocht de opleiding 7 nieuwe studenten begroeten. De overige studenten uit het derde jaar zijn in september begonnen met een project in hun parochie bij wijze van stage. Onder hen is ook een aantal cursisten dat vorig jaar niet

kon starten met een project in verband met de beperkende maatregelen verband houdend met de pandemie.

13. Opleiding tot diaconaal assistent

Voor de opleiding tot diaconaal assistent is in het studiejaar 2021-2022 één nieuwe kandidaat begonnen. Twee cursisten grepen het extra stagejaar aan om alsnog aan de slag te kunnen met het afsluitende project in de parochie. Bij een goede afronding zullen zij in aanmerking komen voor een zending door de aartsbisschop van Utrecht als diaconaal assistent.

14. Opleiding tot permanent diaken

Met ingang van 1 september 2018 kent het Aartsbisdom Utrecht weer een eigen opleiding tot onbezoldigd permanent diaken. Vanuit de zorg om de toekomst van het pastoraat heeft de aartsbisschop besloten te investeren in de vorming en opleiding van vrijwilligers die na de afronding van deze opleiding een zending kunnen krijgen om in de parochie ingezet te worden op het gebied van de liturgie, de verkondiging en de diaconie. Om goed om te gaan met mensen en middelen is ervoor gekozen de opleiding tot permanent diaken te combineren met die tot catecheet en diaconaal assistent. Het eerste jaar – het zogenaamde basisjaar (7 zaterdagen) – is voor alle drie routes hetzelfde. Daarna splitsen de groepen en programma's naar gelang het uitstroomprofiel. Helaas hebben twee kandidaten hun vormingstraject in 2021 om persoonlijke redenen moeten beëindigen, maar gelukkig is er een nieuwe kandidaat gestart bij het begin van het nieuwe cursusjaar 2021-2022. Twee kandidaten hebben hun opleiding afgerond en bereiden zich voor op hun diakenwijding in 2022.

15. Bedevaarten

Vanwege de pandemie zijn de meeste (groeps)bedevaarten in 2021 helaas niet doorgegaan. Op 9 maart is bedevaartorganisatie VNB failliet verklaard, mede als gevolg van de pandemie. Met VNB zijn er vele mooie en zegenrijke

bedevaarten georganiseerd, zowel bisdombedevaarten als parochiebedevaarten. Voor de medewerk(st)ers alsook voor vele vrijwilligers, onder meer in de parochies van het aartsbisdom, is dit faillissement pijnlijk. Mede naar aanleiding van dit faillissement heeft mgr. Woorts als bisschop-referent voor bedevaarten een Landelijk Platform Bedevaarten opgericht. Daarin hebben alle Nederlandse bisdommen zitting. Gekeken wordt hoe bisdommen kunnen samenwerken en bedevaarten met elkaar in binnen- en buitenland kunnen stimuleren en organiseren, zowel in de bisdommen als in de parochies. De Diocesane Werkgroep Bedevaarten van het aartsbisdom heeft in 2021 diverse keren overleg gehad met bedevaartorganisatie *Huis voor de Pelgrim* te Maastricht, om in de toekomst ook bedevaarten voor het aartsbisdom te organiseren. Vanwege het Hoogfeest van Maria Tenhemelopneming was mgr. Woorts celebrant van de H. Mis op de vooravond bij de Lourdesgrot te Zevenhoven en op zondag van de H. Mis in de Kerk Onze Lieve Vrouw Ten Hemelopneming te Renkum met aansluitend een processie en een H. Lof.

Op zondag 12 september was mgr. Woorts als bisschop-referent voor bedevaarten in Lourdes om de hoofdcelebrant te zijn in een rechtstreekse televisie-uitzending van de H. Mis aan de Grot van Massabielle. De aanleiding was het 100-jarig

jubiläum van bedevaart-organisatie *Huis voor de Pelgrim*. Het was voor het eerst in de geschiedenis dat deze H. Mis aan de Grot live op de Nederlandse televisie te volgen was.

16. Memorabele gebeurtenissen

FEBRUARI

16 februari: Vastenboodschap 'Tijd om het anker van de ziel uit te werpen'

De Vastenboodschap van kardinaal Eijk werd gestuurd naar de parochiebesturen en de leden van de pastorale teams, met het verzoek deze zo breed mogelijk binnen de parochies te verspreiden. In zijn brief, getiteld 'Tijd om het anker van de ziel uit te werpen', stelde de aartsbisschop van Utrecht dat de Veertigdagentijd "ons van oudsher vraagt om innerlijk 'voor anker te gaan', dat wil zeggen: het is een periode van verstillings, bezinning en onthouding," waarin "we God kunnen naderen in ons gebed."

MAART

12 maart: Utrecht slot Nederlandse etappe gebedsestafette voor coronaslachtoffers

De Nederlandse bisschoppen hebben zich op 12 maart aangesloten bij de Europese gebedsestafette van bisschoppen voor de slachtoffers van de pandemie. In de St. Catharinakathedraal vierden de Utrechtse hulpbisschoppen Hoogenboom en Woorts om 19.00 uur samen met rector Kuipers van het Ariënsinstituut de Eucharistie; seminaristen assisteerden tijdens de viering.

31 maart: Chrismamis dit jaar online

Vanwege de coronamaatregelen vond de aartsdiocesane Chrismamis in de Onze Lieve Vrouwekerk te Apeldoorn in zeer beperkte kring plaats. De kerk was niet publiek toegankelijk, wel kon iedereen deze plechtigheid volgen via een livestream van de Emmaüsparochie. Kardinaal Eijk sprak in zijn openingswoord de hoop uit dat het in 2022 weer mogelijk zal zijn met een grote groep mensen vanuit het hele Aartsbisdom Utrecht samen te komen voor de viering van de Chrismamis.

31 maart: Groet van kardinaal Eijk bij het begin van het Paastriduüm

Kardinaal Eijk schreef bij het begin van het Paastriduüm 2021 een boodschap voor alle gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht. Deze traditionele groet werd naar de parochies gestuurd met het verzoek deze te publiceren op de eigen website. In zijn groet ging kardinaal Eijk onder meer in op de “tekenen van hoop die ons doen opleven.”

APRIL

2 april: Video: ‘We staan stil bij het lijden van Christus’

In de Goede Week gaven de Nederlandse bisschoppen op www.vierpasen.nl persoonlijk uitleg bij onderdelen van de Goede Week en Pasen. De video's zijn opgenomen door www.katholieklevens.nl. “Wat ik mensen vooral toewens is dat ze niet alleen Pasen vieren, de verrijzenis van Christus, maar ook de aanloop ernaartoe heel bewust meemaken,” zei kardinaal Eijk in de video op Goede Vrijdag.

29 april: Overdracht pontificalia kardinaal Simonis aan Aartsbischoffelijk Museum

Op 29 april vond in Museum Catharijneconvent te Utrecht de overdracht plaats van de pontificalia van wijlen Adrianus kardinaal Simonis aan het bestuur van het Aartsbischoffelijk Museum. Prof. dr. J. Koldweij en mgr. Woorts vertegenwoordigden genoemd bestuur.

Foto: Ruben de Heer

MEI

1 mei: Oproep tot gebed voor overwinning van de coronaviruspandemie

Kardinaal Eijk deed op 1 mei een oproep aan allen in het Aartsbisdom Utrecht om in gebed verbonden te zijn tot overwinning van de pandemie. In de Mariamaand mei werd onder andere wereldwijd in alle Mariabedevaartplaatsen mede tot deze intentie de rozenkrans gebeden.

JUNI

2 juni: Kardinaal Eijk last periode van rust in

Het Aartsbisdom Utrecht maakte op 2 juni bekend dat kardinaal Eijk rond Pinksteren een tiental dagen met hoge koorts in het ziekenhuis had gelegen. Dit had op hem een grote fysieke impact en daarom besloot hij de daaropvolgende drie maanden rust in acht te nemen. Vanaf 1 september hervatte hij zijn werkzaamheden.

5 juni: Mgr. Woorts wijdt Paulus Tilma tot priester

Mgr. Woorts wijdde op 5 juni in de St. Catharinakathedraal diaken Paulus Tilma tot priester. Onder de concelebranten was

ook één van de broers van de wijdeling: Ignas Tilma, priester van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Een dag later was Paulus Tilma voor het eerst celebrant in de viering van de Eucharistie en wel in de kerk Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming te Doetinchem. Ondanks alle beperkingen mogen we terugkijken op twee indrukwekkende vieringen en een feestelijke zaterdag en zondag.

25 juni: Samenstelling Priesterraad Aartsbisdom Utrecht 2021-2025

Op 25 juni werd de samenstelling van de nieuwe Priesterraad van het Aartsbisdom Utrecht voor de zittingstermijn 2021-2025 bekend gemaakt. De samenstelling van de nieuwe Priesterraad is als volgt: *Membra nata*: Willem Jacobus kardinaal Eijk, voorzitter; mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom; mgr. drs. H.W. Woorts; drs. P. Kuipers. *Gekozen leden*: drs. P.F. Daggenvoorde; R.E.C. den Hartog; drs. H.W.M. ten Have; dr. A.M. ten Klooster; J.F. Kortstee; drs. J.R. Skiba. *Benoemd lid*: R.G.W. Cornelissen.

25-26 juni: Jaarafsluiting Ariënsinstituut

25 en 26 juni stonden in het teken van de afsluiting van het studiejaar op het Ariënsinstituut. Op vrijdag 25 juni was het de beurt aan de seminaristen en op zaterdag 26 juni werd het cursusjaar voor de diakenstudenten en de toekomstige catecheten en diaconaal assistenten feestelijk afgesloten.

27 juni: Afscheid van dr. N.M. Schnell als rector van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk

Op 27 juni vond aan de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk het afscheid plaats van rector dr. Norbert Schnell, priester van het Aartsbisdom Utrecht. Hij heeft deze functie 11 ½ jaar vervuld. Hij werd opgevolgd door een andere priester van het aartsbisdom: drs. Patrick Kuipers die tevens rector blijft van het Ariënsinstituut. Mgr. Woorts vertegenwoordigde de bisdomstaf bij deze rectorenwisseling.

JULI

1 juli: Aantreden van rector drs. P. Kuipers als rector van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk

Rector drs. Patrick Kuipers (1975) van de Utrechtse priesteropleiding het Ariënsinstituut is per 1 juli tevens rector van de Priester- en Diakenopleiding Bovendonk. Hij volgde daar dr. Norbert Schnell op, die aan de slag gaat in het parochiepastoraat van het bisdom Breda. Rector Kuipers was reeds als docent liturgie bij Bovendonk betrokken. Kardinaal Eijk is verbonden aan deze opleiding als docent huwelijksmoraal en seksuele ethiek en mgr. Woorts als docent christelijke kunst.

AUGUSTUS

14 augustus: Jaarlijkse eucharistieviering bij Lourdesgrot Zevenhoven

Vanwege het Hoogfeest van Maria Tenhemelopneming (15 augustus) werd op zaterdagavond 14 augustus de jaarlijkse

plechtige Eucharistieviering bij de Lourdesgrot in Zevenhoven-Noordeinde gehouden. Hoofdcelebrant van deze viering in de open lucht was mgr. Woorts, bisschop-referent voor de bedevaarten.

15 augustus: Mgr. Woorts viert Hoogfeest OLV Tenhemelopneming in Renkum

Mgr. Woorts was op 15 augustus hoofdcelebrant tijdens de viering van het Hoogfeest van Maria Tenhemelopneming in de kerk Onze Lieve Vrouw Ten Hemelopneming te Renkum. Deze kerk was die dag ook de bestemming van een 'pelgrimini', een eendaagse bedevaart georganiseerd door bedevaartorganisatie *Huis voor de Pelgrim*. Het was de eerste pelgrimini in het Aartsbisdom Utrecht. Uit heel het land kwamen 27 pelgrims naar de bedevaartplaats Renkum.

Gebed aan het eind van de processie

29 augustus: Ariënsherdenking: 'Ariëns is groot voorbeeld voor ons'

In Maarssen (parochie St. Jan de Doper) vond op 29 augustus de jaarlijkse Ariënsherdenking plaats. Bij het graf van Alphons Ariëns was een gebedsviering met mgr. Hoogenboom als agens, gevolgd door een Eucharistieviering in de Heilig Hartkerk te Maarssen. Voor de seminaristen van het Ariënsinstituut geldt deze herdenking als de opening van het nieuwe studie- en vormingsjaar.

SEPTEMBER

2 september: Grafsteen kardinaal Simonis gezegend

Op de begraafplaats St. Barbara in Utrecht zegende kardinaal Eijk op 2 september de grafsteen van zijn voorganger Adrianus kardinaal Simonis.

Foto: Ramon Mangold

Hij deed dit in aanwezigheid van familie en vrienden van kardinaal Simonis, de leden van de bisdomstaf, mgr. dr. J.H.J. van den Hende, voorzitter van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, en mgr. dr. G.J.N. de Korte, bisschop van 's-Hertogenbosch en voormalig hulpbisschop van kardinaal Simonis. De grafsteen, een geschenk van de Adrianusstichting, was enkele dagen eerder geplaatst. De steen is vervaardigd door broeder Leo Disch O.S.B. van de Abdij Sint-Benedictusberg te Mamelis.

12 september: TV-Mis vanuit Lourdes vanwege 100 jaar bedevaarten

De KRO zond op zondag 12 september de wekelijkse Eucharistieviering op tv live vanuit de Grot van Massabielle in Lourdes uit. Hoofdcelebrant was mgr. Woorts, die in de Nederlandse Bisschoppenconferentie verantwoordelijk is voor het werkveld bedevaarten. Aanleiding voor deze bijzondere viering was het 100-jarig bestaan van de bedevaartorganisatie *Huis voor de Pelgrim*.

19 september: Kardinaal Eijk zegent klok van de H. Plechelmusbasiliek te Oldenzaal

In Oldenzaal arriveerde op 12 september de nieuwe zesde luidklok voor de H. Plechelmusbasiliek, die ook onderdeel zal zijn van het carillon. Voor de H. Plechelmus-parochie een grote gebeurtenis, want daarmee heeft deze basiliek als eerste in Overijssel een zogeheten zesgelui.

Een week later werd de klok na de Eucharistieviering van 10 uur gezegend door kardinaal Eijk, die ook het recent gereviseerde orgel in de basiliek zegende.

OKTOBER

2 oktober: Studie- en ontmoetingsdag voor jeugd- en jongerenkoren

De nieuwe kerkelijke instelling Sint Caecilia voor kerkmuziek van het Aartsbisdom Utrecht organiseerde op 2 oktober haar jaarlijkse zang- en studiedag. Voorzitter mgr. Woorts woonde de dag bij. Tijdens deze eerste editie stond een dag op het programma voor en door kinder- en jongerenkoren. Onder de slogan 'zingen is leuk, gezond en leerzaam' verzorgde dirigent Simon de Jong een actieve dag in de St. Antoniuskerk van Ede. Uit diverse parochies van het aartsbisdom waren kinderen en jongeren gekomen. Zij waren zeer enthousiast over deze dag.

17 oktober: Start synodaal proces met Eucharistieviering in Apeldoorn

In de Onze Lieve Vrouwekerk te Apeldoorn vond op zondag 17 oktober de Eucharistieviering plaats waarmee het synodale

proces in het Aartsbisdom Utrecht officieel van start ging. "Vorige week zondag heeft paus Franciscus te Rome het eerste mondiale synodale proces in de kerkgeschiedenis geopend," zo vertelde kardinaal Eijk in zijn openingswoord. "Het is een consultatieronde op wereldniveau."

NOVEMBER

2 november: Kardinaal Eijk zegent op Allerzielen graven op Begraafplaats St. Barbara

Kardinaal Eijk ging op Allerzielen traditiegetrouw 's ochtends naar de Begraafplaats St. Barbara voor de zegening van de graven. Vanwege de pandemie was er voorafgaand geen Eucharistieviering in de kapel van de begraafplaats. Wel was er een gebedsmoment in de kapel tijdens hetwelk kardinaal Eijk de graflichten zegende die mensen vervolgens op het graf van hun dierbaren konden plaatsen.

6 november: Investituur van bisschoppelijk vicaris R.G.W. Cornelissen als Ridder van het H. Graf.

Op 6 november vond de investituur plaats van o.a. bisschoppelijk vicaris Cornelissen als Ridder van het H. Graf. De plechtigheid vond plaats in Bolsward. Mgr. Woorts vertegenwoordigde de bisdomstaf.

13 november: Kardinaal Eijk wijdt Erik Rozeman tot diaken

Kardinaal Eijk wijdde op 13 november in de St. Catharina-kathedraal Erik Rozeman tot transeunt diaken: de laatste

stap op weg naar zijn priesterwijding op 18 juni 2022. Op het Hoogfeest van St. Willibrord (7 november) was in de Nederlandse Kerkprovincie de Nationale Roepingenweek gestart. Deze diakenwijding vormde in het Aartsbisdom Utrecht het hoogtepunt en het sluitstuk van deze bijzondere week.

21 november: Wereldjongerendag 'op weg van Ede naar Lissabon'

Op 21 november, het Hoogfeest van Christus, Koning van het heelal, vierde de Rooms-Katholieke Kerk ook de Wereldjongerendag. Op deze dag ging in de St. Antonius van Paduakerk te Ede de voorbereiding van Jong Aartsbisdom op de Wereldjongerendagen Lissabon 2023 van start. Naast mgr. Hoogenboom en diaken Erik Rozeman kwamen 16 jongeren uit het aartsbisdom en tal van jongere en oudere Titus Brandsma-parochianen samen in de kerk. Na de Eucharistieviering en de lunch was er een inhoudelijk programma met twee workshops.

DECEMBER

18 december: Vier Kerstmis-video kardinaal Eijk online

Vanaf 17 december riepen de bisschoppen een week lang op om samen op weg te gaan naar Kerstmis. Ze deden dat in een reeks Vier Kerstmis-video's. "Op

Kerstmis vieren we dat Jezus, de Zoon van God, voor ons mens is geworden. Dichter kon God niet bij ons komen. Hij is samen met ons opgetrokken," aldus kardinaal Eijk in de Vier Kerstmis-video die op 18 december online kwam.

Ten slotte

"Het synodale proces is niet zomaar een peiling naar diverse meningen en ideeën," zo stelde kardinaal Eijk bij de opening van de diocesane fase van het synodale proces in het Aartsbisdom Utrecht op 17 oktober. "Het gaat erom een gezamenlijke weg te vinden, waarlangs de Kerk in het huidige tijdsbestek en in de bestaande cultuur haar missie kan vervullen. En die missie is geen andere dan die zij vanaf haar begin alle eeuwen door heeft gehad: Christus en Zijn Evangelie te verkondigen. Vandaag bidden wij in het bijzonder om de verlichting door de Heilige Geest bij het doorlopen van dit synodale proces. Hij is de 'Helper' die Jezus ons in het Evangelie heeft beloofd en met Pinksteren aan zijn Kerk gegeven heeft. We bidden dat we, geleid door de Heilige Geest, in gesprek met elkaar die gezamenlijke weg kunnen vinden."

In de eerste maanden van 2022 hebben vele gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht gehoor gegeven aan de uitnodiging om deel te nemen aan de aartsdiocesane voorbereiding van de Bisschoppensynode die in 2023 wordt gehouden. De voorbereidingen die in de laatste maanden van 2021 hiertoe zijn verricht, beginnen vruchten te dragen. We mogen erop vertrouwen dat hetgeen onze aartsbisschop op 17 oktober 2021 aangaande het synodaal proces verklaarde ook in 2022 zal doorwerken in de gezamenlijke geloofsweg die we in het Aartsbisdom Utrecht mogen gaan.

Utrecht, 25 maart 2022

op het Hoogfeest van de Aankondiging van de Heer

Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom
Hulpbisschop van Utrecht
Vicararis-generaal

www.aartsbisdom.nl